NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A42977109
AA43-0867-12/5

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 1.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Poķis,
tiesneses I.Amona un S.Liniņa,

piedaloties pieteicējas biedrības *„/Nosaukums/”* pārstāvim *A.R.*, atbildētājās Rīgas domes pārstāvim *K.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz biedrības *„/Nosaukums/”* pieteikumu par Rīgas domes 2009.gada 5.oktobra lēmuma Nr.1-43/RD-09-1006-ap atcelšanu, sakarā ar Rīgas domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 10.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes (turpmāk – Dome) Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2008.gada 27.novembra lēmumu Nr.PIP-08-7239-ls/05-07/08-6066-AL biedrībai *„/Nosaukums/”* (turpmāk - Biedrība) paziņots par nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk - NĪN) aprēķinu 2006.-2008.gadam par zemes vienības neprivatizēto platības daļu */adrese/*, kadastra Nr*./kadastra numurs/*.

[1.1] Izskatījusi Biedrības apstrīdēšanas iesniegumu, Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde ar 2009.gada 19.janvāra lēmumu Nr.PIP-09-256-ls/05-07/08-6066-AL atstāja negrozītu 2008.gada 27.novembra lēmumu Nr.PIP-08-7239-ls/05-07/08-6066-AL.

[1.2] Izskatījis Biedrības apstrīdēšanas iesniegumu, Domes priekšsēdētājs ar 2009.gada 9.marta lēmumu Nr.1-43/RD-09-663-nd aprēķinu par 2008.gadu atzinis par pamatotu, savukārt par 2006. un 2007.gadu uzdevis Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldei veikt NĪN pārrēķinu par zemes vienību

/adrese/, piemērojot Domes 1998.gada 17.februāra saistošo noteikumu Nr.9 „Par nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu un atvieglojumu piešķiršanas kārtību Rīgā" 2.2.punkta noteikumus.

[1.3] Ar Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2009.gada 8.aprīļa vēstuli Nr.PIP-09-3912-nd/05-07/08-6066-AL „Par Rīgas domes 09.03.2009. lēmuma Nr.1-43/RD-09-663-nd izpildi" Biedrībai paziņots par NĪN pārrēķinu par 2006. un 2007.gadu, samazinot nodokļa aprēķinu par 2006.gadu Ls 75,68 apmērā un par 2007.gada 10 mēnešiem (janvāris - oktobris) Ls 63,06 apmērā.

[1.4] 2009.gada 12.februārī Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde nosūtīja Biedrībai maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-09-148995-mp/09-147832-AL/05-16 par NĪN 2009.gadam.

[1.5] Izskatījusi Biedrības apstrīdēšanas iesniegumu, Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde ar 2009.gada 20.aprīļa lēmumu Nr.PIP-09-2778-ls/05-07/09-147832-AL atstāja negrozītu Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2009.gada 12,februāra maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-09-148995-mp/09-147832-AL/05-16 par NĪN 2009.gadam.

[1.6] Izskatījis Biedrības apstrīdēšanas iesniegumu, Domes priekšsēdētājs ar 2009.gada 25.jūnija lēmumu Nr.1-43/RD-09-1740-nd nolēma: 1) atcelt Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2009.gada 20.aprīļa lēmumu Nr.PIP-09-2778-ls/05-07/09-147832-AL; 2) uzdot Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldei viena mēneša laikā pārskatīt 2009.gada 12.februāra maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-09-148995-mp/09-147832-AL/05-16 par NĪN 2009.gadam, atbilstoši lēmumā norādītajam, un izsniegt Biedrībai precizētu maksāšanas paziņojumu; 3) uzdot Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldei nekavējoties izsniegt Biedrībai precizētu maksāšanas paziņojumu par Domes priekšsēdētāja 2009.gada 9.marta lēmuma Nr.1-43/RD-09-663-nd 2.punkta izpildi.

[1.7] Ar Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2009.gada 27.jūlija lēmumu Nr.PIP-09-4588-ls/05-07/09-147832-AL nolemts: 1) atcelt daļā Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2008.gada 27.novembra lēmumu Nr.PIP-08-7239-ls/05-07/08-6066-AL, samazinot NĪN: par 2006.gadu, piemērojot 25% atvieglojumu Ls 75,68, nodoklis nomaksai Ls 227,03 ar samaksas termiņu 2009.gada 31.marts; par 2007.gada 10 mēnešiem (janvāris - oktobris), piemērojot 25% atvieglojumu Ls 63,06, nodoklis samaksai Ls 234,37 ar samaksas termiņu 2009.gada 31.marts; 2) atcelt daļā Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2009.gada 12.februāra maksāšanas paziņojumu par NĪN 2009.gadam Nr.PIPN-09-148995-mp/09-147832-AL/05-16, samazinot NĪN kopsummā Ls 1,74, nodoklis samaksai Ls 213,73 ar samaksas termiņiem: 2009.gada 31.marts – Ls 56,12; 2009.gada 15.maijs – Ls 52,98; 2009.gada 17.augusts – Ls 52,31; 2009.gada 16.novembris – Ls 52,32.

[1.8] Izskatījis Biedrības apstrīdēšanas iesniegumu, Domes priekšsēdētājs ar 2009.gada 5.okotbra lēmumu Nr.1-43/RD-09-1006-ap (turpmāk - Lēmums) atstāja negrozītu Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2009.gada 27.jūlija lēmumu Nr.PIP-09-4588-ls/05-07/09-147832-AL.

[2] 2009.gada 3.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Biedrības (turpmāk - pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] 1993.gada martā dzīvojamā ēka */adrese/* tika nodota ekspluatācijā un visos 80 dzīvokļos iemitinājās īrnieki. Līdz 2008.gada 23.janvārim nebija noteikts dzīvojamai mājai pievienotās zemes lietošanas mērķis, līdz ar ko zemes kadastrālā vērtība tika pirmreizēji aprēķināta 2008.gada 4.februārī. Nodokli par pievienoto zemi no faktiskiem zemes lietotājiem un īpašniekiem Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde iekasēt varēja tikai uz likumīgi sakārtotu dokumentu pamata. Nodokļu aprēķini par 2006. un 2007.gadu ir nelikumīgi. Atsauce uz objektīviem iemesliem nodokļu iekasēšanas kavējumā 4 gadus nav pamatota, jo iemesli ir subjektīvi – ierēdņi nav godprātīgi un profesionāli pildījuši savus pienākumus. Bija vajadzīgi 15 gadi, lai noteiktu zemes lietošanas mērķi.

[2.2] Apsaimniekotāja nav ne dzīvokļu īpašniekiem piešķirtās zemes īpašnieks, ne valdītājs, ne lietotājs. Atbilstoši Civillikuma 2.nodaļai valdījumā esošo mantu lietošanā var nodot tikai tās īpašnieks vai valdītājs. Biedrību dzīvokļu īpašnieki radīja, lai apsaimniekotu viņu kopīpašumā esošu ēku un tai pienākošos zemi, nevis, lai iekasētu no viņiem ar apsaimniekošanu nesaistītus maksājumus. Zemes valdītāji nav nodevuši apsaimniekotājam to lietošanā. Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" piemērošanas kārtību" (turpmāk – Noteikumi Nr.495) 23.punkts, kas noteic, ka zemes lietotājs ir daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotājs, nav likumīgi piemērojams. Zemei ir likumīgi valdītāji – dzīvokļu īpašnieki, jo viņiem zeme ir iemērīta dabā par samaksu. Kopīpašuma zemi, kā arī ēku to likumīgie valdītāji nav nodevuši valdījumā ne lietošanā līdz ierakstam zemesgrāmatā, ne apsaimniekotājam, ne kādam citam.

[2.3] Tā kā likumam ir augstāks spēks nekā Ministru kabineta noteikumiem, Domes priekšsēdētājam bija jāvadās no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta trešās daļas un Civillikuma 2.nodaļas noteikumiem. Atbilstoši Civillikuma 2.nodaļai, dzīvokļu īpašniekiem un valdītājiem, zemes kopīpašuma daļa ir viņu likumīgā valdījumā, jo viņu dzīvokļi atrodas uz piešķirtās kopīpašuma zemes un zemes iepriekšējais īpašnieks – valsts - to ir nodevis uz vienošanās pamata, dzīvokļu reāliem īpašniekiem, valdītājiem, kas lieto šo zemi.

[3] Dome (turpmāk - atbildētāja) rakstveida paskaidrojumā tiesai norādīja, ka pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Ņemot vērā likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 6.panta pirmo daļu un Noteikumu Nr.495 40.1. un 41.1.apakšpunktu un lietas faktiskos apstākļus, nodokļu administrācija pieteicējai kā daudzdzīvokļu mājas */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/* apsaimniekotājai likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē, aprēķināja un paziņoja NĪN apmēru.

[3.2] Pieteicēja nepamatoti uzskata, ka NĪN aprēķini par 2006. un 2007.gadu ir prettiesiski, jo līdz 2008.gada 23.janvārim nekustamajam īpašumam nebija noteikti nekustamā īpašuma lietošanas mērķi, un līdz ar to zemes vienībai kadastrālā vērtība tikai pirmreizēji aprēķināta 2008.gada 4.februārī.

[3.3] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otro daļu nodokļu administrācija papildus aprēķina nodokļus saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, ja, nosakot nodokļu maksājumu apmēru, ir pārkāpti likumi, Ministru kabineta noteikumi vai pašvaldības domes (padomes) izdotie saistošie noteikumi, kā arī samazina nodokļa maksājuma apmēru triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa.

Lai veiktu nodokļa aprēķinu zemes vienībai */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/*, tika pieprasīta Valsts zemes dienestam vēsturiskā kadastrālā vērtība NĪN objektam. Valsts zemes dienests aprēķināja nekustamā īpašuma objektam vēsturisko kadastrālo vērtību Ls 20 181 apmērā, attiecīgi uz 2006.gada 1.janvāri un 2007.gada 1.janvāri. NĪN aprēķins par 2006. un 2007.gadu tika veikts, pamatojoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmo un trešo daļu 1,5% apmērā no pēdējās noteiktās nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības Ls 20 181, tādēļ aprēķins par 2006., 2007. un 2009.gadu ir tiesisks un pamatots.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 10.marta spriedumu pieteikums apmierināts, atzīstot par prettiesisku Lēmumu ar tā pieņemšanas brīdi. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir nekustamā īpašuma */adrese/*, apsaimniekotāja un NĪN rēķinus par minēto īpašumu pieteicēja ir samaksājusi. Izskatāmā lieta ierosināta par Lēmuma atcelšanu. Tā kā ar Lēmumu noteiktais pienākums pieteicējai samaksāt NĪN ir izpildīts, tiesa var lemt par Lēmuma tiesiskumu.

[4.2] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.pants noteic, kas ir NĪN maksātājs. Saskaņā ar šī panta pirmo daļu NĪN maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums. Atbilstoši šī panta otrajai daļai par nekustamā īpašuma īpašnieku šā likuma izpratnē uzskatāma persona, kuras īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas zemesgrāmatā vai kurai piederošais nekustamais īpašums (ēkas un būves) līdz Zemesgrāmatu likuma spēka atjaunošanai ir reģistrētas pašvaldībā vai Valsts zemes dienestā. Trešās daļas 3.punkts noteic, ka par nekustamā īpašuma tiesisko valdītāju šā likuma izpratnē uzskatāma persona, kura nekustamā īpašuma valdījumu ieguvusi uz mantojuma tiesību vai cita pamata. Savukārt piektā daļa noteic, ka NĪN par valsts vai pašvaldības īpašumā esošu zemi un ēkām maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav, - nomnieks.

Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 12.pantu papildus šajā likumā Ministru kabinetam dotajam pilnvarojumam Ministru kabinets

apstiprina nodokļa maksāšanas paziņojuma paraugu un nosaka kārtību ar nodokli apliekamā un neapliekamā objekta, nodokļa maksātāju noteikšanai un datu iesniegšanai Valsts zemes dienestam, kā arī nodokļa aprēķināšanas un uzskaites, nodokļa maksāšanas un atvieglojumu piemērošanas kārtību.

Pamatojoties uz minēto deleģējumu, ir izdoti Noteikumi Nr.495, kuru 23.punkts noteic, ka, piemērojot likuma 2.panta piekto daļu, par zemes un ēkas lietotāju uzskatāma persona, kurai ar valsts vai pašvaldības institūcijas lēmumu valstij vai pašvaldībai piederoša zeme un ēkas ir nodotas valdījumā, bet par tādas zemes lietotāju, uz kuras atrodas valstij vai pašvaldībai piederoša, privatizācijai nodota vai privatizēta daudzdzīvokļu māja, - daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotājs.

Izskatāmajā lietā atbildētāja Lēmumu ir pamatojusi tieši ar minēto Noteikumu Nr.495 normu, ka pieteicēja kā nekustamā īpašuma */adrese/*, apsaimniekotāja ir NĪN maksātāja. Pieteicēja tam kategoriski iebilst. Līdz ar to lietā ir noskaidrojams, vai pieteicēja kā nekustamā īpašuma apsaimniekotāja, ir atzīstama par NĪN maksātāju.

[4.3] Lietā nav strīda par to, ka daudzdzīvokļu mājā */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/*, dzīvokļi ir privatizēti kopā ar kopīpašumā esošo dzīvojamās mājas domājamo daļu un valsts īpašumā esošo zemes gabala domājamo daļu. Daļai dzīvokļu īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā, bet daļai nav. Par to privatizēto dzīvokļu daļu, kurai īpašuma tiesības nav nostiprinātas zemesgrāmatā, NĪN maksāšanas rēķini ir nosūtīti apsaimniekotājam.

Tiesa secināja, ka tā kā dzīvokļi daudzdzīvokļu mājā */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/*, tika privatizēti kopā ar attiecīgo kopīpašumā esošo dzīvojamās mājas domājamo daļu un valsts īpašumā esošo zemes gabala domājamo daļu, tad valdījums uz privatizēto objektu tika iegūts privatizācijas ceļā.

[4.4] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 6.pants noteic, ka valsts pārvalde ir organizēta vienotā hierarhiskā sistēmā. Neviena iestāde vai pārvaldes amatpersona nevar atrasties ārpus šīs sistēmas. Tādējādi gan nekustamā īpašuma nodošana privatizācijai, gan NĪN iekasēšana ir pārvaldes funkcija, kas tiek pildītas vienotas pārvaldes ietvaros. Tiesas ieskatā valstij kā sākotnējai publisko tiesību juridiskajai personai un pašvaldībai kā atvasinātajai publisko tiesību juridiskajai personai pēc nekustamā īpašuma objekta nodošanas tā privatizētājam ir zināms, kurš ir šī objekta ieguvējs, jo privatizācijas pirkuma līgums pats par sevi kā tiesisks darījums ir saistošs darījuma dalībniekiem neatkarīgi no tā, vai privatizētais īpašums jau ir vai nav koroborēts uz ieguvēja vārda.

Šī darījuma rezultātā iegūtās tiesības (valdījums) starp darījuma dalībniekiem ir respektējamas, un ne valstij, ne pašvaldībai šajā gadījumā nav nekāda pamat uzskatīt, ka privatizētais nekustamais īpašums neatrodas tā ieguvēja tiesiskā valdījumā. Attiecīgi atbildētājai dotajā gadījumā nav tiesību atsaukties uz faktu, ka īpašums nav koroborēts zemesgrāmatā un to, ka

zemesgrāmatā atrodas ieraksts par Latvijas valsti, Valsts aģentūras „Mājokļu aģentūra" personā īpašuma tiesībām uz objektu.

No lietas materiāliem tiesa secināja, ka izskatāmajā lietā atbildētājai ir zināms, kuru dzīvokļu īpašniekiem līdz 2009.gada 1.aprīlim īpašuma tiesības nav nostiprinātas zemesgrāmatā par zemes vienības 18774/40888 domājamām daļām (1323,77 m^2). Šo informāciju ir sniegusi Valsts zemes dienesta Latgales reģionālā nodaļa, kuri */adrese/* dzīvokļu īpašnieki ir iekļauti NĪN maksātāju un ar nodokli apliekamo objektu pamatsarakstā pēc stāvokļa uz 2009.gada 1.janvāri *(lietas 37.lapa)*.

Par NĪN maksātāju par privatizēto objektu, tai skaitā par tam piekrītošo zemes gabala domājamo daļu saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.pantu, ir uzskatāms tā tiesiskais valdītājs, šajā gadījumā persona, kas to privatizējusi. Attiecīgi pieteicējai, kas ir nekustamā īpašuma */adrese/*, kadastra Nr*./kadastra numurs/*, apsaimniekotāja, nav nodokļa maksātāja par dzīvokļa īpašumiem */adrese/*, piesaistīto zemes vienību līdz privatizēto dzīvokļu reģistrēšanai zemesgrāmatā. Līdz ar to atbildētājai nav nekāda tiesiska pamata pieprasīt pieteicējai maksāt NĪN par dzīvokļa īpašumiem */adrese/*, piesaistīto zemes gabalu.

[4.5] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzina, ka Lēmums ir prettiesisks. Tā kā nodoklis aprēķināts personai, kurai nav pienākuma to maksāt, nav nepieciešams vērtēt ne pārējos pieteikumā minētos argumentus, ne arī aprēķinātā nodokļa apmērus.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 10.marta spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Atbildētāja nepiekrīt tiesas viedoklim, ka par nodokļa maksātājiem dzīvokļiem */adrese/*, kadastra Nr*./kadastra numurs/*, piesaistītās zemes vienības platības daļu līdz privatizēto dzīvokļu īpašumu reģistrēšanai zemesgrāmatā atzīstami privatizēto dzīvokļu tiesiskie valdītāji, nevis pieteicēja.

Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 48.panta pirmo daļu par privatizētā objekta īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatās.

Tātad līdz dzīvokļa īpašuma (arī dzīvokļa īpašuma sastāvā ietilpstošas domājamās daļas no zemes vienības, ar kuru ir saistīta dzīvojamā māja, kuras sastāvā ietilpst attiecīgais dzīvokļa īpašums) ierakstīšanas zemesgrāmatās, zemes vienības platības daļa līdz privatizēto dzīvokļu īpašumu reģistrēšanai zemesgrāmatās atzīstama par valsts vai pašvaldības īpašumu.

[5.2] No lietas materiāliem secināms, ka zemes vienības */adrese/*, kadastra Nr*./kadastra numurs/* daļa, par kuru pieteicējai aprēķināts NĪN, ir valsts īpašums.

Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009.gada 31.decembrim) par valsts vai pašvaldības īpašumā esošu zemi un ēkām maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav, - nomnieks. Saskaņā ar Noteikumu Nr.495 23.punktu (redakcijā, kas bija spēkā

līdz 2009.gada 31.decembrim), piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu, par zemes un ēkas lietotāju uzskatāma persona, kurai ar valsts vai pašvaldības institūcijas lēmumu valstij vai pašvaldībai piederoša zeme un ēkas ir nodotas valdījumā, bet par tādas zemes lietotāju, uz kuras atrodas valstij vai pašvaldībai piederoša privatizācijai nodota vai privatizēta daudzdzīvokļu māja, - daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotājs.

No minētajām tiesību normām nepārprotami izriet, ka tieši pieteicēja ir uzskatāma par valsts nekustamā īpašuma */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/* lietotāju, un līdz ar to ir NĪN maksātāja par dzīvokļu īpašumu */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/*, piesaistītās zemes vienības platības daļu līdz privatizēto dzīvokļu reģistrēšanai zemesgrāmatā.

[5.3] Noteikumu Nr.495 21.punkts paskaidro, ka, piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmo daļu, gadījumos, kad nekustamajam īpašumam vienlaikus ir gan īpašnieks, gan tiesiskais valdītājs, NĪN maksātājs ir īpašnieks.

Pie analoģiska secinājuma, proti, par nekustamā īpašuma īpašnieka pienākumu maksāt NĪN, ja nekustamajam īpašumam vienlaicīgi ir arī tiesiskais valdītājs, interpretējot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmo daļu, nonāca Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta rīcības sēdes 2009.gada 29.maija lēmuma lietā Nr.SKA-447/2009 11.punktu)*. Tādējādi konkrētajā lietā nav pamata uzskatīt privatizēto, bet zemesgrāmatās neierakstīto dzīvokļu tiesiskos valdītājus par nodokļa maksātājiem.

[5.4] Ņemot vērā iepriekš minētās tiesību normas un lietas faktiskos apstākļus, nodokļu administrācija pieteicējai, kā daudzdzīvokļu mājas */adrese/*, kadastra Nr.*/kadastra numurs/* lietotājai, likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē aprēķināja un paziņoja NĪN apmēru.

[6] Rakstveida paskaidrojumā apelācijas instances tiesai pieteicēja norāda, ka atbildētājas apelācijas sūdzību neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Noteikumi Nr.495, pārkāpjot Ministru kabineta pilnvaras, izmaina likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli", patvaļīgi liekot uzskatīt apsaimniekotāju par nodokļu maksātāju par valsts pārdotiem īpašumiem līdz to ierakstīšanai zemesgrāmatā. Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.pantā ir noteikti nodokļu maksātāji – īpašnieki, tiesiskie valdītāji un valsts zemes lietotājs vai nomnieks. Par apsaimniekotāju minētajā pantā nekas nav minēts.

[6.2] Atbildētāja savu rīcību pamato ar normatīvo aktu, kurš pēc hierarhijas ieņem zemāku vietu par likumiem un nav tiesīga tos grozīt, ne arī tulkot sev labvēlīgi, mainot to būtību.

[6.3] Atbildētāja nav paskaidrojusi, kā apsaimniekotājs lieto personu nopirktos dzīvokļa īpašumus līdz to ierakstīšanai zemesgrāmatā.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja prasījumu par Lēmuma atcelšanu, savukārt atbildētāja pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību saskaņā ar tajā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[8] Uzklausījusi administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[9] Ar Domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2008.gada 27.novembra lēmumu Nr.PIP-08-7239-ls/05-07/08-6066-AL Biedrībai paziņots par NĪN aprēķinu 2006.-2008.gadam par zemes vienības neprivatizēto platības daļu */adrese/*, kadastra Nr*./kadastra numurs/*. Strīds lietā ir par diviem aspektiem:

1) vai pieteicēja ir atzīstama par NĪN maksātāju;

2) vai pašvaldība varēja izdot 2008.gada 27.novembrī NĪN paziņojumu par pagājušiem NĪN taksācijas periodiem (2006.,2007.gads).

[10] Nodokļu maksāšanas pienākums ir regulēts likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli". Saskaņā ar likuma 2.panta pirmo daļu nekustamā īpašuma nodokli maksā nekustamā īpašuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

No šī vispārējā regulējuma ir paredzēts izņēmums, kas noteikts 2.panta piektajā daļā, proti, gadījumā, ja nekustamais īpašums pieder valstij vai pašvaldībai, tad par nodokļa maksātāju ir atzīstams apliekamā īpašuma objekta lietotājs, bet, ja tāda nav, - nomnieks.

Tādējādi NĪN maksātājs var būt īpašnieks, tiesiskais valdītājs, lietotājs (nomnieks), ņemot vērā konkrētās lietas faktiskos apstākļus.

[11] Saskaņā ar Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas datiem 2000.gada 21.janvārī zemesgrāmatas nodalījumā Nr*./nodalījuma numurs/* reģistrēts nekustamais īpašums, kas sastāv no 5-stāvu dzīvojamās ēkas. Sākotnēji zemesgrāmatas iedalījumā tika veikts ieraksts, ka ēka saistīta ar zemes gabalu */adrese 2/*, kadastra numurs */kadastra numurs/* un zemes gabalu (3040kv.m.), kura īpašuma tiesības nav noskaidrotas.

2007.gada 16.oktobrī zemesgrāmatas nodalījumā Nr*./nodalījuma numurs/* reģistrētas izmaiņas, izdarot ierakstu, ka īpašumam ir pievienots zemes gabals ar kadastra apzīmējumu */kadastra numurs/*.

No iepriekš minētajiem faktiem var konstatēt, ka zeme un ēka šobrīd ir ietverta vienā zemesgrāmatas nodalījumā, proti, tas ir vērtējams kā vienots nekustamais īpašums, kas sastāv no 5-stāvu dzīvojamās ēkas un zemes gabala. Vienlaicīgi no ierakstiem par atsevišķo dzīvokļa īpašuma nodalījumu atvēršanu apgabaltiesa konstatē, ka ēkas domājamo daļu un atsevišķo dzīvokļu privatizācija tika veikta šķirti no zemesgabala domājamo daļu privatizācijas. Turklāt ēkas un zemes privatizācijas procesi ir ievērojami nošķirti laikā, proti,

dzīvokļu (ēkas) privatizācija uzsākta 2000.gadā, bet zemes domājamo daļu privatizācija tikai 2007.gadā.

[12] Strīds lietā ir par NĪN maksāšanu par zemes gabalu. Pašvaldība NĪN ir aprēķinājusi atbilstoši zemesgabalu domājamo daļu privatizācijas procesam, proti, ja atsevišķā dzīvokļa īpašnieks ir privatizējis arī tam piekrītošās domājamās daļas no zemes gabala, tad NĪN ir uzdots maksāt zemes domājamās daļas īpašniekam, savukārt par pārējām zemes domājamām daļām atbildētāja ir noteikusi pienākumu maksāt NĪN Biedrībai.

[13] Saskaņā ar 2007.gada 16.oktobra zemesgrāmatas ierakstu zemes gabala īpašniece tā neprivatizētajā daļā ir Latvijas valsts (valsts aģentūra „Mājokļu aģentūra"), proti, izpildās likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas nosacījums.

Līdz zemes gabala ierakstīšanai zemesgrāmatā uz valsts vārda NĪN maksāšanu regulēja likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" Pārejas noteikumu 3.punkts, kas nosaka, ka līdz zemes reformas pabeigšanai nekustamā īpašuma nodokli par zemi, kas saskaņā ar šā likuma 2.pantu neatrodas kādas personas īpašumā vai tiesiskā valdījumā, maksā zemes lietotājs, bet, ja tāda nav,- nomnieks, kā arī persona, kurām zemes reformas gaitā zeme nodota (piešķirta) īpašumā par samaksu vai atjaunotas īpašuma tiesības uz to, bet vēl nav notikusi ierādīšana (iemērīšana) dabā atbilstoši likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos". Tādējādi arī līdz 2007.gada 16.oktobrim, kad tika reģistrētas zemesgrāmatā valsts īpašuma tiesības, nodokļu maksāšanas pienākums gūlās uz lietotāju.

[14] Lietotāja jēdziens nav definēts likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli". Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr.495 23.punktu, piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu, par tādas zemes lietotāju, uz kuras atrodas valstij vai pašvaldībai piederoša privatizācijai nodota vai privatizēta daudzdzīvokļu māja, - daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotājs.

Biedrība ir daudzdzīvokļu mājas */adrese/* apsaimniekotājs.

[15] Biedrība pieteikumā tiesā ir norādījusi, ka uzskata, ka Noteikumu Nr.495 23.punkts ir pretējs likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta trešajai daļai.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta trešā daļa definē jēdzienu tiesiskais valdītājs. Apgabaltiesas vērtējumā tiesiskā valdītāja jēdziens likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta izpratnē ir nošķirams no šā panta piektajā daļā norādītā lietotāja. Tiesiskais valdītājs ir persona, kurai pastāv viens no 2.panta trešajā daļā norādītajiem tiesiskajiem pamatiem uzskatīt sevi par īpašnieku, proti, tiesiskais valdītājs lieto īpašumu kā savu īpašumu (īpašnieka griba), savukārt lietotājs lieto īpašumu kā svešu mantu (tam nav tiesiska pamata uzskatīt lietu par savu īpašumu).

Apgabaltiesas vērtējumā lietā faktiski nav strīda par to, ka Biedrība nav atzīstama par zemes tiesisko valdītāju, bet tai ir uzlikts pienākums maksāt NĪN, atsaucoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektajā daļā norādīto izņēmumu kā zemes lietotājai.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, nav pamatots arguments, ka Noteikumu Nr.495 23.punkts būtu pretrunā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta trešo daļu, bet ir izvērtējams :

1) vai Noteikumu Nr.495 23.punkts nav pretrunā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu;

2) vai pašvaldībai bija pamats piemērot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu, ņemot vērā, ka zemesgrāmatā bija reģistrēti atsevišķie dzīvokļu īpašumu un ēkas kopīpašuma daļu īpašnieki (2008.gada novembrī privatizēti bija visi dzīvokļi un lielākā daļa no kopīpašniekiem bija reģistrējuši savas tiesības zemesgrāmatā).

[16] Apgabaltiesas vērtējumā Biedrība kā dzīvojamās ēkas kopīpašnieku kopuma pārstāve var tikt atzīta par zemes lietotāju likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē, jo Biedrība ir lietotāju kopuma interešu pārstāve. Lietotāju kopuma pārstāvības pienākums šī likuma izpratnē Biedrībai saglabājas vienīgi tik ilgi līdz privātpersonas neiegūst tiesiskā valdītāja vai īpašnieka statusu, proti, neizmanto īpašuma atsevišķo daļu privatizācijas iespējas.

[17] Apgabaltiesas vērtējumā ir pamatots arguments, ka 2008.gadā privātpersonas bija ieguvušas īpašuma tiesības (tiesiskā valdījuma tiesības) par ēkā esošajiem atsevišķajiem dzīvokļiem un ēkas kopīpašuma daļām, tomēr attiecībā uz zemi privatizācijas process bija citā stadijā, proti, zemes īpašnieks 2007.gadā pilnā apmērā bija valsts, proti, privātpersonas nebija ieguvušas īpašnieka un tiesiskā valdītāja statusu attiecībā uz zemi. Tādēļ atzīstams, ka atbildētājs pamatoti piemēroja likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu attiecībā uz NĪN maksāšanu par neprivatizēto zemes daļu.

[18] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrā daļa nosaka, ka nodokļu administrācija ir tiesīga papildus aprēķināt nodokļu maksājumus triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, ja, nosakot nodokļu maksājumu, ir pārkāpti likumi, Ministru kabineta noteikumi. Tādējādi tiesību norma paredz tiesības pārskatīt nodokļu maksas pareizību trīs gadu perioda laikā. Līdz ar to 2008.gada 27.novembrī Dome varēja lemt par nodokļa apmēra noteikšanu par 2006., 2007.gadu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt biedrības *„/Nosaukums/”* pieteikumu par Rīgas domes 2009.gada 5.oktobra lēmuma Nr.1-43/RD-09-1006-ap atcelšanu.

Spriedumu trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	*(paraksts)*	V.Poķis
Tiesneses	*(paraksts)*	I.Amona
	(paraksts)	S.Liniņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis V.Poķis
Rīgā, 2012.gada 1.oktobrī.